

1 PRVNÍ PÍSEMNÉ ZMÍNKY V SOUVISLOSTECH

? Doplň.

První písemné zmínky o vsích Číčov a Záluží pochází z roku 1272 (MCCLXXII). Jedná se o dobu vlády Přemysla Otakara II., který zemřel v bitvě na Moravském poli šest let od těchto zmínek, v roce 1278. Z doby vlády Karla IV., syna Jana Lucemburského, pochází první zpráva o Těnovicích. Konkrétně byla ves zmíněna čtyři roky poté, co tento panovník založil v Praze první univerzitu ve střední Evropě, tedy v roce 1352. První zmínky o Hořehledech, Lipnici, Lučisti a Vlkovu pocházejí z roku 1379 (MCCCLXXIX). V té době již v Čechách vládl Václav IV., panovník, za jehož vlády zemřel Jan Nepomucký.

? Jak se přezdívalo panovníkovi, který zemřel na Moravském poli? **král železný a zlatý**

? Jak se přezdívalo panovníkovi, který založil pražskou univerzitu? **otec vlasti, popský král**

? Jaký byl příbuzenský vztah mezi zmíněnými třemi panovníky? **Přemysl Otakar II. byl praděd Karla IV., který byl otcem Václava IV., tedy Václav IV. byl praprapravnuk Přemysla Otakara II.**

2 HISTORIE OBLASTI V SOUVISLOSTECH

? Číčov a Záluží patřily k majetku jednoho z klášterů v západních Čechách. Kterého?

1. Chotěšov

2. Kladruby

3. Plasy

? Tento klášter byl zrušen na základě císařského dekretu v roce 1782 (MDCCLXXXII). Který panovník tento dekret vydal? **Josef II.**

? Název Hořehledy je zřejmě odvozen od polohy vsi. Vyber správné tvrzení:

1. osadníci hleděli zdola, tedy z nižších poloh Kokšína na Spálené Poříčí
2. **osadníci hleděli shora, tedy z vyšších poloh Kokšína do nížiny u Spáleného Poříčí**
3. osadníci hleděli zdola, tedy z vyšších poloh Kokšína do nížiny u Spáleného Poříčí

? Při vesnici Hořehledy byla vybudována huť, v níž se zpracovával prvek označovaný chemickou značkou Fe. Jaká to byla huť?

1. stavební huť

2. sklářská huť

3. **železářská huť**

? Obyvatelstvo Lučistě se věnovalo převážně uhlířství. Čím se tedy živilo?

1. rozvozem kamenného uhlí
2. těžbou uhlí z povrchových dolů
3. **výrobou dřevěného uhlí hořením dřeva za nepřístupu vzduchu**

? Práci uhlíře můžeme vidět ve dvou českých pohádkách. Ve kterých? **Pyšná princezna, Za humny je drak**

? Osada Vlkov se rozrůstala poté, co zde byl při mlýně založen hamr. Vyhledej na internetu nebo v encyklopedii, proč byl hamr vybudován při mlýně.

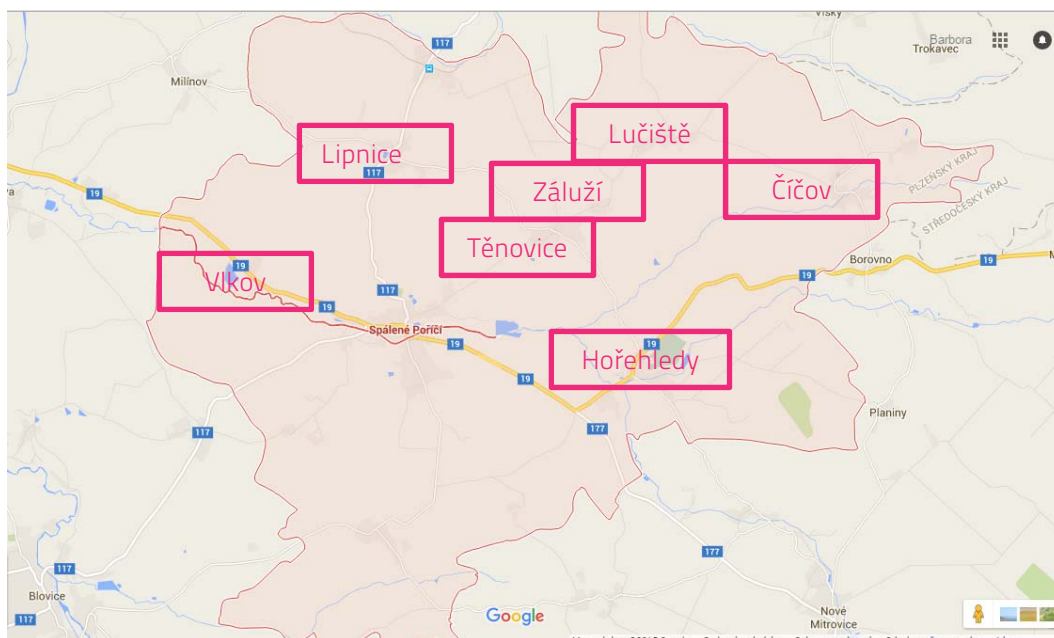
Protože je to metalurgická a kovářská dílna, která je vybavená kovacím strojem poháněným vodním kolem.

? Vesnici Záluží dosídlilo po třicetileté válce německé obyvatelstvo. Kdy probíhal tento válečný konflikt? 1618–1648

? Německé obyvatelstvo ze Záluží bylo po roce 1945 odsunuto. Na základě kterého dokumentu? Benešovy dekrety

3 MAPA

? Číčov, Hořehledy, Lipnice, Lučičtě, Těnovice, Vlkov a Záluží patří pod správní území Spáleného Poříčí. Zakresli tyto vesnice do mapy.

4 ČÍČOV

KOSTEL SV. FILIPA A JAKUBA

Kostel sv. Filipa a Jakuba je gotický kostel s dochovanými gotickými okny v presbytáři.

? Popiš, jak vypadají gotická okna. lomená okna

? Co je to presbytář?

1. místnost v kostele, v níž jsou uchovávána bohoslužebná roucha kněží i ministrantů
2. kněžiště, prostor křesťanského kostela či katedrály vyhrazený kněžím
3. stavba, jejíž výška značně převyšuje půdorysné rozměry

5

HOŘEHLEDY

TVRZIŠTĚ NA ZÁMEČKU

Tvrziště je místo, kde stála tvrz. Dnes zde najdeme pozůstatky s viditelným příkopem a zbytkem valu. Lokalita je archeologicky datována do 13. a 14. století.

? Z kterého historického období pochází? **středověk**

? Co je to tvrz?

1. rozsáhlá, umělecky bohatě zdobená velkolepá budova, která sloužila šlechtickým rodům
2. sídlo, které je tvořeno převážně rodinnými domy, s málo vyvinutou uliční sítí a dominantním prostorem návsi
3. opevněné sídlo drobného šlechtice situované zpravidla uprostřed vesnice

POMNÍK PADLÝM V PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLCE

Pomník je vybudovaný jako vzpomínka na padlé v první světové válce.

? Vymez přesně, kdy se tento konflikt odehrál. **28. 7. 1914 – 11. 11. 1918**

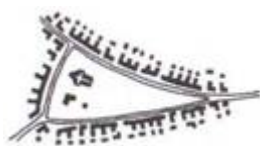
6

LIPNICE

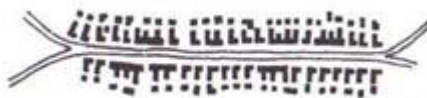
HISTORICKÉ JÁDRO

Půdorys vesnice představuje vzácně se vyskytující typ mezi půdorysy vesnic. Vesnice má téměř kruhovou ústřední náves.

Přiřaď k obrázkům názvy jednotlivých typů půdorysů vesnic (okrouhlice, návesovka, ulicovka).

návesovka

ulicovka

okrouhlice

? O který typ se jedná v Lipnici? Vyznač.

7

LUČIŠTĚ

KAPLE PANNY MARIE

? Součástí kaple je i stavba, která často ve vsích stávala samostatně. Co je to za stavbu a k čemu sloužila?

Je to zvonice, prostřednictvím zvonění se ohlašoval požár.

? Vyznač ji na fotografii.

8

TĚNOVICE

KOSTEL NANEBEVZETÍ PANNY MARIE

? Dopln.

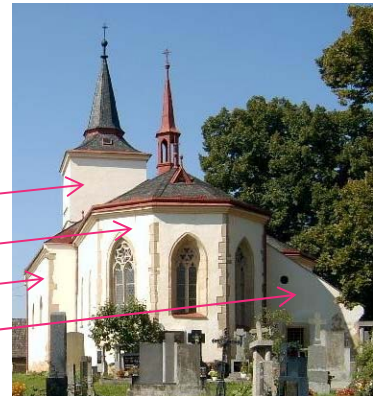
Kostel Nanebevzetí Panny Marie byl vystavěn na počátku 14. století, je tedy vybudován v **gotickém** slohu.

? Vypiš znaky tohoto slohu, které jsou z fotografie patrné.

lomená ostění oken s kružbami, nárožní kvádrování

? Vyznač na fotografii jednotlivé části kostela:

1. věž
2. presbytář
3. loď
4. sakristie

FARA (Č. P. 4)

Barokní fara se nachází v Těnovicích pod kostelem Nanebevzetí Panny Marie.

? Vysvětli, proč se fary vždy nacházejí v blízkosti kostela.

Protože je to obydlí a zároveň úřadovna faráře, úřední sídlo farnosti a případně i místo jejich dalších, zejména neliturgických aktivit.

SOCHA SV. JANA NEPOMUCKÉHO

Socha sv. Jana Nepomuckého je v životní velikosti. Zde je světec vyobrazen se svými typickými atributy.

? Prohlédni si fotografii a urči, které to jsou.

kříž a pět hvězd ve svatozáří

9

VLKOV

VÝŠINNÉ NEOPEVNĚNÉ SÍDLIŠTĚ BABINY

Na levém břehu Bradavy se asi 1 km západně od Vlкова nachází eneolitické výšinné sídliště chamské kultury.

? Urči, ze které doby sídliště pochází:

- 1) střední doba kamenná   2) doba bronzová   3) doba železná   4) **pozdní doba kamenná**

? Sídliště v této době tvořily domy často částečně zahloubené do země. Jak se tyto domy jmenují? *polozemnice, zemnice*

10

LIDOVÁ ARCHITEKTURA

? Venkovská usedlost na fotografii najdeš v Číčově. O který typ stavby se jedná? *roubená stavba = roubenka*

? V Hořehledech v domě č. p. 32 mají dochovanou speciální místnost. Vylušti, o kterou se jedná.

Á E
R Č
N

U N
CH K
Y Ě

černá kuchyně

? Vysvětli, od čeho je odvozen název této místnosti.

Tento prostor se v domě nacházel převážně v zadní či boční části sítě a byl s otevřeným komínem trychtýřovitého tvaru, pod nímž bylo otevřené ohniště.

? Dům č. p. 37 v Hořehledech má dochovanou lomenici s kabřincem a je s pavláčkou nad zápražím. Urči, co znamenají tyto pojmy.

lomenice	na straně domu do dvora otevřená chodba nebo balkón
kabřinec	hliněný nebo dlážděný prostor, chodník podél vstupní boční stěny domu
pavláčka	trojúhelníkový nebo lichoběžníkový prkenný štít
zápraží	ozdobná stříška, kterou vrcholí prkenný štít roubených domů

? Selskou usedlost v Lipnici č. p. 7. tvoří obytné stavení, stodola a sýpka. Vysvětli, k čemu sloužily stodola a sýpka.

Stodola je stavba, určená k uskladňování objemných zemědělských produktů (obilí, sláma, seno).

Sýpka je stavba, která je určená k uskladňování zrní, tedy vyláčeného obilí.

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI OBLASTI

? Roztříd' správně informace podle toho, ke komu náležejí.

- ☺archivář, historik a spisovatel, autor genealogických a regionálních spisů   ☺narodil se v Hořehledech
 ☺narodil se v Těnovicích   ☺malíř, pedagog, politik a poslanec   ☺autor děl Moje dětství, Česká
 škola na Sibiři, Povídky z vojny   ☺zemřel ve svém rodišti   ☺narukoval k 35. pěšímu pluku
 v Plzni   ☺vystudoval na akademii malířství v Praze   ☺autor díla Naše Spálenopoříčsko
 ☺narodil se v Lipnici   ☺v Hořehledech působil jako rolník a hostinský   ☺během první světové války
 vstoupil do ruských legií   ☺pracoval ve Státním zemědělském archivu   ☺na jeho rodném domě č. p. 5
 je umístěna pamětní deska   ☺působil jako učitel v Blovicích   ☺stal se starostou v Hořehledech
 ☺autor knih a studií o hradišti Budeč   ☺učitel, spisovatel, překladatel   ☺zemřel v Blovicích

Josef Hodek starší	Václav Davídek	Václav Valenta-Alfa
<ul style="list-style-type: none"> • narodil se v Hořehledech • malíř, pedagog, politik a poslanec • zemřel ve svém rodišti • vystudoval na akademii malířství v Praze • v Hořehledech působil jako rolník a hostinský • na jeho rodném domě č. p. 5 je umístěna pamětní deska • stal se starostou v Hořehledech 	<ul style="list-style-type: none"> • archivář, historik a spisovatel, autor genealogických a regionálních spisů • autor díla Naše Spálenopoříčsko • narodil se v Lipnici • pracoval ve Státním zemědělském archivu • autor knih a studií o hradišti Budeč 	<ul style="list-style-type: none"> • narodil se v Těnovicích • autor děl Moje dětství, Česká škola na Sibiři, Povídky z vojny • narukoval k 35. pěšímu pluku v Plzni • během první světové války vstoupil do ruských legií • působil jako učitel v Blovicích • učitel, spisovatel, překladatel • zemřel v Blovicích